

SKILLFUL
Group

SKILLFUL GROUP

**PODRĘCZNIK
PEDAGOGA METODY**

CZĘŚĆ II

FUNDACJA
ulica

 cmp
im. dr. Benedykta Furmana

BenFurman

neo
Energy Group

SKILLFUL GROUP

PODRĘCZNIK PEDAGOGA METODY

Witaj w świecie rozwiązań, w którym dziecięce problemy przekształcają się w umiejętności.

W tym materiale znajdziesz opis wszystkich podstawowych narzędzi, które pozwolą Ci rozpocząć pracę metodą SKILLFUL GROUP bezpośrednio po zakończeniu szkolenia.

Pamiętaj jednak, że metoda SKILLFUL GROUP stanowi rozwinięcie metody KIDS' SKILLS, dlatego jej wcześniejsze poznanie jest niezbędne przed rozpoczęciem pracy z grupami.

Warto również pamiętać, że superwizja to nieodłączny element pracy każdego praktyka — pedagoga, terapeuty, wychowawcy czy trenera. Regularne korzystanie z superwizji to nie tylko dbałość o własny rozwój zawodowy, ale także skuteczna praca z własnymi emocjami i ważna profilaktyka wypalenia zawodowego. To dzięki niej możemy mieć pewność, że oferowane przez nas wsparcie jest jak najbardziej wartościowe i dopasowane do potrzeb naszych klientów.

AUTOR METODY

Metoda SKILLFUL GROUP została stworzona przez fińskiego psychiatrę i psychoterapeutę, autora metody Kids' Skills, **dra Bena Furmana** we współpracy z zespołem Fundacji ULICA.

FUNDACJA POMOCY DZIECIOM ULICA
CENTRUM MOTYWACYJNO-PROFILAKTYCZNE

ul. Huberta 2, 40-543 Katowice

tel. 512 337 937 | ulica@fundacjaulica.pl

www.niemozliwego.pl

neo
Energy Group

SZKOLENIE DOFINANSOWANE
PRZEZ PARTNERA STRATEGICZNEGO

STRONA Z MATERIAŁAMI
DODATKOWYMI

SKRÓCONY SCHEMAT

GRUPOWEGO ROZWOJU UMIEJĘTNOŚCI

- » KOMPLEMENTOWANIE,
- » Parafrazowanie, podsumowywanie,
- » Normalizowanie,
- » Szukanie wyjątków,
- » Pytanie: I CO JESZCZE?

Zawarcie **KONTRAKTU**

KROK 1

Rozmowa wokół tematu, **ROZMOWA O PREFEROWANEJ PRZYSZŁOŚCI | TWORZENIE MAPY ZDOLNOŚCI** np. Rozmowa o relacjach w grupie: *Gdybyśmy dostali na stołowiec eliksir, który wpłynąłby na to jak się traktujemy w klasie. Po czym poznalibyście, że eliksir zadziałał?*

TWORZENIE SKALI – nazwanie skali np. relacje w naszej klasie 1 – „TO” 10-„TO”

Określenie gdzie jesteśmy JAKO GRUPA.

Dzieci skalują indywidualnie, rozmawiamy o tym ile możemy sobie dać jako grupa.

SZUKANIE WYJĄTKÓW. BARDZO SZCZEGÓŁOWA EKSPLORACJA.

- » Dzięki czemu **jesteśmy tutaj, nie na n-1.**
- » Co robimy, że **jesteśmy na n.**
- » **Kiedy było więcej?**

KROK 2

CO CHCEMY ZROBIĆ (Jakiej umiejętności chcemy się nauczyć), **by być na n+1**
Jakiej umiejętności grupowej, jakiej umiejętności indywidualnej chcemy się nauczyć? (SKILLFUL CLASS)

KROK 3

Jakie będziemy mieć z tego **KORZYŚCI?**

KROK 4

Tworzymy **PLAN DZIAŁANIA**

SYMBOL SIŁY

WSPIERAJĄCY DOROSŁY

PLANOWANIE UROCZYSTOŚCI

PLAN ĆWICZENIA UMIEJĘTNOŚCI

UPUBLICZNIANIE

PLAN PRZYPOMINAJKOWY

KROK 5

ŚWIĘTOWANIE

KROK 6

GRUPA STAJE SIĘ NAUCZYZIEŁEM

KROK 7

ĆWICZENIE NOWEJ UMIEJĘTNOŚCI

KROKI SKILLFUL GROUP

WAŻNE: Przed przystąpieniem do pracy metodą SKILLFUL GROUP – należy pamiętać o zawarciu KONTRAKTU Z GRUPĄ.

KROK 0: PRZYGOTOWANIE DO PRACY

KROK 0: ROZMOWA Z WYCHOWAWCĄ

KOMPLEMENTOWANIE ROZMÓWCY

Jeżeli znamy jego zasoby sięgamy do naszego doświadczenia. Jeżeli trudno nam nazwać to co widoczne – zawsze możemy skomplementować fakt, że rozmawiamy.

- ✓ Doceniam, że możemy dziś rozmawiać.

SZUKAMY WYJĄTKÓW W ZACHOWANIU GRUPY, EW. POSZCZEGÓLNYCH JEJ CZŁONKÓW

- ✓ Kiedy było inaczej?

ZBIERANIE ZASOBÓW O GRUPIE, EW. POSZCZEGÓLNYCH JEJ CZŁONKACH

- ✓ Co potrafią wyjątkowo dobrze?
- ✓ Co więcej warto bym wiedział(a) o grupie?

KROK 0: PRZYGOTOWANIE PROWADZĄCEGO

ANALIZA RELACJI Z UCZESTNIKAMI - NASZA PERSPEKTYWA

- ✓ Co ułatwia mi budowanie relacji z tą grupą?
- ✓ Co mi to utrudnia?
- ✓ Co mnie „odpala” powoduje, że pojawiają się we mnie silne emocje (szczególnie trudne).

ANALIZA ZACHOWANIA SIĘ GRUPY (PERSPEKTYWA JEDNOSTKI I GRUPY)

- ✓ Jak dzieci zachowują się w poszczególnych układach grupowych.
- ✓ Który układ jest najbardziej rozwojowy? Która konfiguracja pozwala na uruchomienie potencjałów?
- ✓ Która je blokuje?
- ✓ Kto z kim się koleguje? / Kto z kim jest w konflikcie?

ANALIZA ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI W GRUPIE ALE RÓWNIEŻ ANALIZA POSZCZEGÓLNYCH DZIECI.

- ✓ Szukanie WYJĄTKÓW – pozwalających zidentyfikować zasoby i umiejętności.

KROK 1: KREOWANIE PREFEROWANEJ PRZYSZŁOŚCI

ROZMOWA WOKÓŁ PROBLEMU

1. Zamiast rozmawiać o tym, z czym mamy problem, możemy zapytać grupę o **ich preferowaną przyszłość**. By to zrobić, możemy wykorzystać technikę **pytania o cud**.

PYTANIE O CUD

Wyobraźcie sobie proszę, że dzisiejszy dzień minie jak zwykle i wieczorem pójdziecie spać.

W czasie gdy będziecie spać wydarzy się cud, który spowoduje że problemy naszej klasy, które nas tutaj sprowadziły znikną.

Oczywiście nie będziecie tego wiedzieć - bo będziecie spać.

Co innego zauważycie w waszym życiu, zaraz po przebudzeniu i zaraz po przyjściu do klasy, po czym poznacie że wydarzył się ten cud?

Grupa dzieli się swoim obrazem preferowanej przyszłości. Obraz będzie dla nas podstawą naszej skali. Odpowiedzi możemy zapisywać.

Jeżeli nie chcemy stosować pytania o cud, możemy poprosić grupę, aby powiedziała z czym się im kojarzą np. dobre relacje w klasie. Alternatywnie, przed wyborem pożądanej umiejętności, warto poprzedzić pracę grupy stworzeniem **mapy zdolności**.

TWORZENIE SKALI

Prowadzący rysuje skalę i nazywa ją (w porozumieniu z grupą) np. RELACJE W KLASIE.

Wyznaczamy na skali nasze minimum: 1 oraz maksimum: 10. Znaczenie dla 1 i 10 definiujemy na podstawie obrazu preferowanej przyszłości.

Prosimy, aby każdy zastanowił się gdzie jest na tej skali **grupa** i zaznaczył to.

Dzieci mogą samodzielnie podchodzić, zgłaszać wynik, który zapisuje nauczyciel, wynik podawać anonimowo zapisując go na karteczce.

Minimum skali

Oznacza, że relacje jakie tworzymy w klasie, wymagają poprawy. Rzadko ze sobą rozmawiamy.

Maksimum skali

Oznacza, że relacje jakie tworzymy w klasie, są bardzo dobre, trwałe. Każdy potrafi z każdym porozmawiać.

SZUKANIE WYJĄTKÓW

Pytamy co takiego robimy, że grupa mogła sobie przyznać 1, 2, 3 punkty (jeżeli się umieściła na 0, co takiego robią, że nie jest -1?). Zapisujemy wszystkie wyjątki, dobre praktyki.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- ✓ Gdzie jesteśmy dziś?
- ✓ Jak to jest, że jesteśmy na 2, a nie mniej
- ✓ Co mamy jako klasa w sobie, co pozwala nam mieć 0, a nie -1

WSKAZÓWKĄ: Nie skupiamy się na samej ocenie, niezależnie od jej poziomu staramy się eksplorować wyjątki.

PYTANIA ROZSZERZAJĄCE PERSPEKTYWĘ

- ✓ Dzięki czemu inni to widzą?
- ✓ Co myślicie o was gdy robicie to i to? Co myślą inni gdy dzieje się to i to
- ✓ Kiedy było więcej? Kiedy było choć odrobinę inaczej? (Inaczej niż w świecie problemowym)
- ✓ Pomyślcie przez chwilę o sytuacji, w której ten problem nie występował?
- ✓ A kiedy był choć odrobinę mniejszy?
- ✓ A kiedy chociaż trochę lepiej sobie z tym radziliście? (Wyjątki w świecie ograniczenia).
- ✓ Dzięki czemu to było możliwe? Co wtedy było inaczej?
- ✓ Co wtedy robiliście inaczej? Jak to było możliwe?
- ✓ Jak tego dokonaliście? Kto wam w tym pomagał? Co ta osoba zrobiła?
- ✓ Jakich zachowań / interakcji było wtedy więcej?
- ✓ Co robiliście zamiast?
- ✓ KIEDY BYŁO WIĘCEJ? NIGDY NIE BYŁO WIĘCEJ - OK na dziś 2 to nasz MAX, co sprawia, że nie 1?

KROK 2: GRUPA OKREŚLA UMIEJĘTNOŚĆ, JAKIEJ CHCE SIĘ NAUCZYĆ

Gdy wprowadzamy metodę po raz pierwszy, zgodnie z rekomendacją Bena Furmana, WARTO by wszyscy (o ile to możliwe) pracowali nad rozwojem tej samej umiejętności.

Umiejętności jakich się uczymy mogą być umiejętnościami określonymi dla poszczególnych członków grupy pod warunkiem, że pozytywnie wpływają na zmianę nad jaką pracujemy jako grupa.

Im umiejętności jest więcej tym proces nauki będzie dłuższy. Dlatego rozwój umiejętności indywidulanych następuje zazwyczaj po nauczaniu się przez grupę umiejętności grupowej.

Warto podzielić grupę na mniejsze zespoły, które ćwiczą tę samą umiejętność. Zespoły w procesie będą szczególnie mocno się wspierały.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- ✓ Po czym poznamy, że jesteśmy na $n+1$, o jeden krok dalej?
- ✓ Czego chcemy się nauczyć, by być w miejscu $n+1$
- ✓ Co z tego co mamy możemy wykorzystać, by być w miejscu $n+1$?

WNIOSEK: Z rozmowy wynika, że umiejętnością jakiej potrzebujemy jest komplementowanie.

WSKAZÓWKA: Jeśli dysponujemy dużą ilością czasu, warto stworzyć drugą skalę umiejętności, na której ocenimy poziom kompetencji, z jakim startujemy. Może się bowiem okazać, że potrzebna umiejętność jest już obecna u części grupy i wystarczy ją jedynie rozwinąć.

Minimum skali

Oznacza, że bardzo rzadko (prawie nigdy) mówię innym komplementów

CODZIENNIE MÓWIMY KOMPLEMENT JEDNEJ, NOWEJ OSOBE

Maksimum skali

Oznacza, że potrafię powiedzieć komplement każdej osobie w naszej klasie

KROK 3: GRUPA SZUKA KORZYŚCI WYNIKAJĄCYCH ZE ZMIANY

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- ✓ W jaki sposób nam to pomoże jeśli to zrobimy?
- ✓ Jakie będziemy mieć wtedy korzyści?
- ✓ Jak będziecie się wtedy czuć w klasie? Po czym to poznacie?
- ✓ Co będzie wtedy dla was możliwe?
- ✓ Jak będą wyglądały nasze relacje (bardzo szczegółowy opis, co będziemy robić, mówić itd.) Co nam to da?

PYTANIA ROZSZERZAJĄCE PERSPEKTYWĘ

- ✓ Kto jeszcze zauważył, że w klasie nastąpiła zmiana. Co dzięki temu będzie możliwe?
- ✓ Jeżeli poprawią się relacje w klasie, co dzięki temu zmieni się dla ciebie?
- ✓ Czego będziesz mieć więcej, czego będziesz mieć mniej?

KROK 4: GRUPA TWORZY PLAN DZIAŁANIA

SYMBOL SIŁY

Pytamy grupę: *Kto będzie naszym symbolem siły?
Co będzie nam przypominać, że trenujemy?*

WSPIERAJĄCY DOROSŁY

Pytamy grupę: *Kto będzie nas wspierał?*

WSKAZÓWKA: Jeżeli grupa ćwiczy umiejętność, którą mogą trenować na zajęciach z innymi dorosłymi, warto zadbać o to, by w treningu wspierało grupę jak najwięcej dorosłych, którzy komplementują nawet najdrobniejsze zmiany.

PLANOWANIE UROCZYSTOŚCI

Grupa ustala jak będzie świętowała fakt zdobycia umiejętności.

WSKAZÓWKA: Jeśli planujemy pracę z daną grupą i mamy możliwość przedyskutowania sposobu pracy z rodzicami dzieci, warto uzyskać ich zgodę na konkretny rodzaj świętowania, jeżeli to możliwe uwzględniając ewentualny budżet przedsięwzięcia. Świętowanie osadzamy w realiach.

PLAN ĆWICZENIA UMIEJĘTNOŚCI

Pracujemy nad bardzo szczegółowym obrazem tego jak będzie wyglądała sytuacja grupy w momencie, w którym uda się nam osiągnąć cel.

✓ Szczegółowo opisujemy konkretne zachowania jakie będą towarzyszyły grupie ORAZ TWORZYMY PLAN TRENOWANIA.

WSKAZÓWKA: Jeżeli nie zrobiliśmy tego wcześniej, warto nauczyć grupę zasad i roli kompletowania oraz w planie treningu zaplanować jak będziemy się komplementować w grupie.

UPUBLICZNIANIE

W metodzie SKILLFUL CLASS upublicznienie jest jednym z pierwszych elementów projektu, gdyż grupa przed rozpoczęciem pracy wnioskuje do dyrekcji danej placówki o możliwość udziału w projekcie.

Przez upublicznienie rozumiemy też poinformowanie innych osób, np. rodziców dzieci o ich pracy nad rozwojem umiejętności, a także inne osoby wspierające proces rozwoju.

PLAN PRZYPOMINAJKOWY

Warto ustalić tajne sygnały, które są symbolem komplementu, szczególnie w momencie gdy nie można użyć słów (np. w trakcie lekcji), jak również znaki, sygnalizujące, że za chwilę nastąpi moment, w którym można będzie ćwiczyć daną umiejętność.

KROK 5 ŚWIĘTOWANIE

Kiedy grupa nauczy się wybranej umiejętności, organizujemy zaplanowaną wcześniej uroczystość.

Podczas uroczystości klasa może otrzymać CERTYFIKAT SKILLFUL CLASS.

KROK 6 GRUPA STAJE SIĘ NAUCZYCIELEM

Jeśli jest to możliwe, stwórzmy grupie możliwość przekazania umiejętności innym dzieciom.

Możemy też zaangażować grupę w proces doświadczenia i uczenia się umiejętności w innej grupie (np. w roli informowania o projekcie, komplementowania, wspierania, dzielenia się własną drogą rozwoju).

KROK 7 ĆWICZENIE NOWEJ UMIEJĘTNOŚCI

Kiedy grupa nauczy się wybranej umiejętności, zaoferujmy im możliwość zdobycia kolejnej, tym razem możemy zacząć pracę nad rozwojem indywidualnych umiejętności poszczególnych członków grupy.

Pozytywne doświadczenia zdobyte podczas nauki jednej umiejętności wzmacniają pewność siebie dzieci i pobudzają ich motywację do opanowania kolejnych, często bardziej wymagających kompetencji.

MAPA ZDOLNOŚCI

Można ją stworzyć jako sposób na zapis w metodzie WOWW

Jest bazą pod wyznaczenie umiejętności

- ✓ Mam – chcę rozwijać
- ✓ Nie mam – chcę się nauczyć

JAK TWORZYĆ MAPĘ ZDOLNOŚCI?

Wyznaczamy **preferowaną przyszłość** – cel dla grupy.

Określamy **zasoby (umiejętności)**, które umożliwią realizowanie tego celu.

Zastanawiamy się i notujemy co oznacza dana umiejętność.

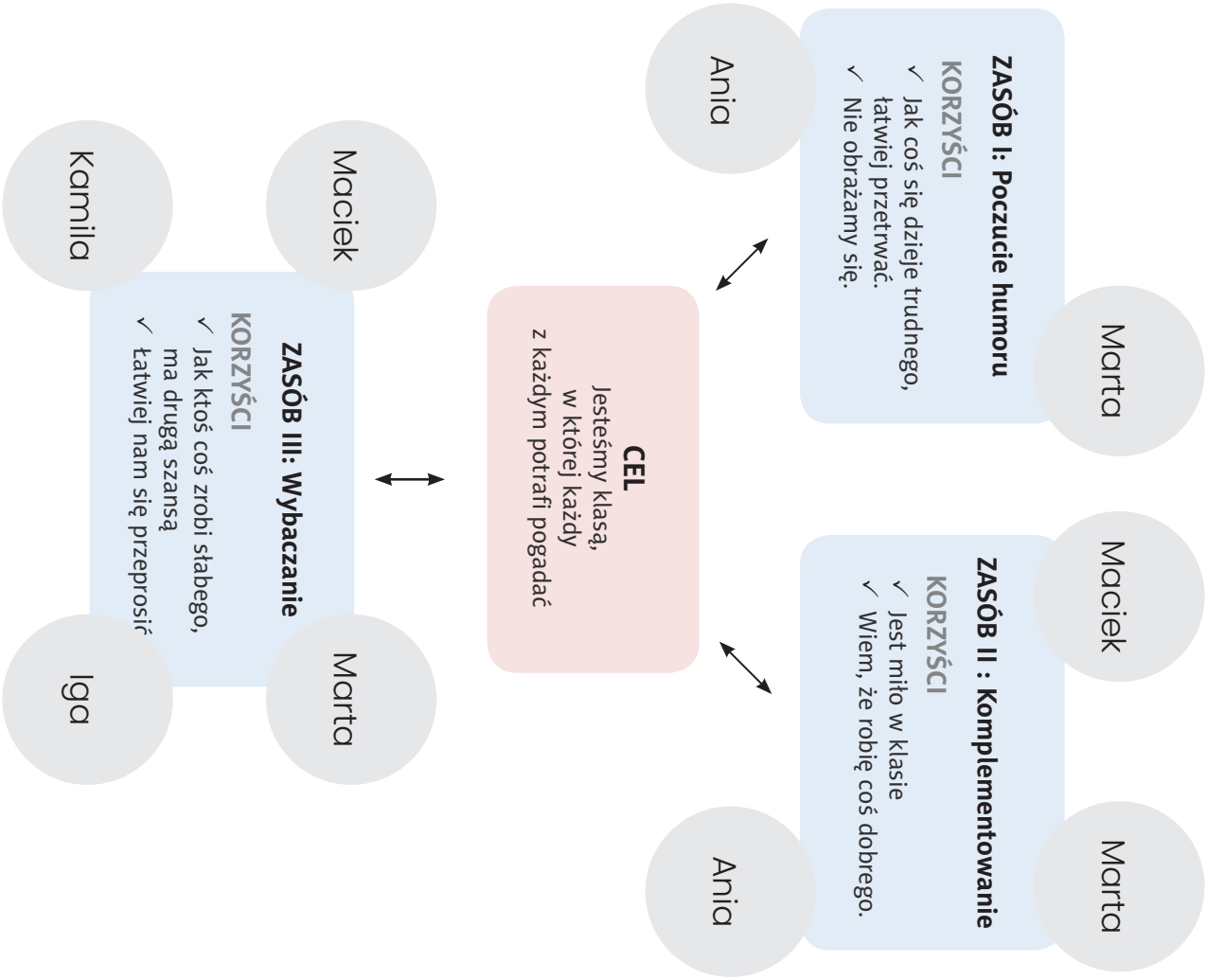
Zastanawiamy się i notujemy jakie **korzyści** z niej płyną.

Zaznaczamy na mapie dzieci, które **posiadają** daną umiejętność **nawet w stopniu minimalnym**.

Mapa pokazuje posiadane zasoby w grupie oraz z automatu nakreśla kierunek dla dalszej pracy.

WARTOŚĆ MAPY ZDOLNOŚCI

- ✓ Zbiera wyjątki i zasoby do pracy.
- ✓ Podsumowuje.
- ✓ Może stać się bazą do określenia umiejętności grupowej.
- ✓ Baza do skalowania, wyznaczenia n+1 i optimum.
- ✓ Swoista baza i plan rozwoju (Baza dla wychowawcy).

SKILLFUL CLASS

Program oparty na współpracy i współtworzeniu rozwiązań przez dorosłych i dzieci. Przez cały czas wszyscy uczestnicy są współodpowiedzialni, równi w tworzeniu.

REKOMENDOWANY PRZEZ BENA FURMANA SPOSÓB WPROWADZENIA SKILLFUL CLASS W SZKOLE

1. **Nauczyciel opowiada** uczniom i uczennicom **o projekcie**, a **dzieci podejmują decyzję**, czy chcą wziąć w nim udział. (Nie może być to narzucone, dzieci nie mogą być przymuszone).
2. Uczniowie i uczennice **wnioskują do dyrektora z prośbą** o możliwość udziału w projekcie.
3. **Klasa wybiera UMIEJĘTNOŚCI GRUPOWĄ**, którą chce rozwijać.

Lista może być stworzona przez wychowawcę, wtedy warto by zawierała maksymalnie 6 umiejętności, albo może zostać stworzona w toku pracy na skali. Umiejętności możemy wybierać z KART UMIEJĘTNOŚCI. Karty umiejętności zawierają 6 umiejętności grupowych i 28 indywidualnych.

Pracujemy wykorzystując kolejne kroki metody. Ten etap trwa zazwyczaj 4-6 tygodni.

4. Nauczyciel dzieli klasę na 3-4 osobowe zespoły, w których **dzieci będą wspierać się w rozwijaniu potrzebnych umiejętności**. (Warto uwzględnić preferencje samych dzieci).
5. Następnie **dzieci mogą wnioskować o przejście do kolejnego etapu**.
6. **W drugiej fazie każde dziecko wybiera swoją UMIEJĘTNOŚĆ OSOBISTĄ**. Rozwija ją przy wsparciu innych dzieci z klasy. Ten etap trwa zazwyczaj 3-4 tygodnie.

7. Kiedy dzieci rozwiną wybrane umiejętności, albo poczynią znaczący postęp - **klasa może wnioskować do dyrektora o przyznanie im certyfikatu SKILLFUL CLASS podczas świętowania, zaplanowanego przez nich razem z nauczycielem**.
8. Po zakończeniu procesu klasa może zostać zaproszona (może też wnioskować) **do stania się mentorami dla kolejnej klasy**.

SKILLFUL GROUP